

Van der Laan

PVV-stelling dat het dweilen met de kraan open is, noemde hij "tendentieus". Nu komt hij plotseling met vergelijkbare teksten aan. De vraag hoe oprecht deze minister is, is dan ook gerechtvaardigd. Ik denk dat het om een misleidend ballonnetje gaat, want met welke voorstellen komt de minister? Hij komt met nul komma nul concrete voorstellen. Op de vraag aan staatssecretaris Albayrak wat zij vindt van het interview, antwoordt zij: geen commentaar. Het kabinet maakt het niet waar en doet helemaal niets. Nogmaals, de minister lijkt een misleidend ballonnetje te hebben opgelaten. Ik hoor daarop graag een reactie.

Minister **Van der Laan**: Voorzitter. Na de "ivoren toren" kan de "draaikont" er nog rustig bij. Ik heb inderdaad vanaf mijn aantreden als minister gediscussieerd met de PVV over stellingen als "de sluizen staan open". Ik herinner mij heel goed dat de PVV dat zei. Ik heb natuurlijk meteen cijfers gevraagd aan de ambtenaren over het effect van de Wet inburgering buitenland. Daaruit blijkt dat in de jaren 2005, 2006 en 2007 het aantal gezinsvormingen en -herenigingen is gedaald van 16.000 naar 11.000. Onlangs bleek uit de cijfers van 2008 dat dat aantal weer is gestegen naar 15.000. Deze minister draait niet maar is een lerend wezen. Wij zouden dit debat ook anders kunnen voeren, op basis van de feiten. U zou kunnen zeggen: er doet zich weer een toename voor en nu wil ik dan ook daadkracht zien. Ik zeg dan: mijnheer Fritsma, die krijgt u te zien.

Mevrouw **Sterk** (CDA): Voorzitter. Het is natuurlijk fantastisch dat deze minister eindelijk het CDA omarmt op het punt van een scherp toelatingsbeleid, maar minister: geen woorden maar daden! Een ander punt in het interview heeft nog geen aandacht gekregen maar is ontzettend belangrijk. De minister doet daar vrij aarzelend over. Het gaat om het etnisch registreren. Voor ons bestaat daarover geen discussie. Hoe kunnen wij anders de Antilliaanse probleemjongeren aanpakken of dat Somalische meisje helpen dat het risico loopt besneden te moeten worden van haar ouders? Om die reden vinden wij etnische registratie van belang. Ik hoor graag een bevestiging van de minister op dat punt.

Minister **Van der Laan**: Mevrouw de voorzitter. Het is geen aarzelend punt; ik heb in het interview zelfs expliciet een aarzeling op tafel gelegd. Ik wil best nogmaals zeggen dat het idee van het beperken van de huwelijksmigratie uit de koker van het CDA kwam. Dat is in een wet gegoten door mevrouw Verdonk. Over dat soort dingen ben ik nooit terughoudend. Ik kwam hier zes maanden geleden als persoon die geheel opgegroeid is in de rechtsstaat en 25 jaar advocaat is geweest met het idee: voor zulke ernstige problemen zouden wij in principe moeten kijken of etnische registratie mogelijk is. Het antwoord aan mevrouw Sterk luidt als volgt. Bij bepaalde discussies en ontwikkelingen in de samenleving had ik twintig, tien en vijf jaar geleden nooit kunnen denken dat die in deze vergaderzaal zouden worden gevoerd. Ik hoop dat mevrouw Sterk weet waar ik aan refereer en anders noem ik die zaken nog wel. Dat heeft bij mij de volgende gedachte opgeleverd. Als ik met de Kamer en het kabinet de verantwoordelijkheid krijg voor het maken van een elektronisch kaartenbakje, bedoeld voor hulpverlening en het goed aanpakken van de groepen waar wij het zo meteen over gaan hebben, dan

is dat één ding, maar als dat bakje later kan worden misbruikt voor de dingen die in andere discussies gezegd worden, dan zou ik geen goede nachtrust hebben. Ik denk er dus nog eens goed over na.

Vragen van het lid Fritsma aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie over **het bericht "Marokkaan scoort hoog in misdaad Rotterdam"**.

De heer **Fritsma** (PVV): Voorzitter. In Rotterdam slaan de multiculturele samenleving, de massa-immigratie en de islamisering keihard toe. Onze havenstad bestaat straks voor het grootste gedeelte uit allochtone inwoners. Gelet op het vorig jaar gebroken immigratierecord doet het kabinet erg zijn best om deze trieste mijlpaal zo snel mogelijk te bereiken. De Rotterdamse bevolking is er mooi klaar mee. Hun geliefde stad is de onveiligste van Nederland. Antilliaans en Marokkaans tuig is de stad met overvallen, geweld en elk mogelijk wangedrag gruwelijk aan het verzieken. Hierbij is de linkse leugen dat het om maar een paar rotte appels gaat, vorige week genadeloos afgestraft. De Volkskrant berichtte namelijk dat van alle Marokkaanse jongens in de leeftijd van 18 tot 24 jaar meer dan de helft door de politie is verdacht van een delict. Meer dan de helft, het is echt godgeklagd. Maar de Marokkaanse burgemeester van Rotterdam verviel in zijn reactie op de cijfers meteen in de welbekende PvdA-reflex door te zeggen dat het allemaal wel meevalt. Een houding die precies in lijn is met die van PvdA-fractievoorzitter Hamer, van wie we moeten denken dat Marokkaanse straatterroristen Ciske de Rat-achtige belhamels zijn. En dan zijn het er ook nog maar een paar duizend, volgens deze PvdA-minister voor Wonen, Wijken en Integratie.

Het moet afgelopen zijn met deze flauwekul, met deze laffe ontkenning van de werkelijkheid. Het is tijd voor de PVV-aanpak. Ik roep het kabinet op om de volgende drie dingen te doen:

1. stel een immigratiestop in voor mensen uit moslimlanden als Marokko, anders blijft het natuurlijk dweilen met de kraan open;
2. zorg ervoor dat het tuig veel harder wordt gestraft, want ook zinloze taakstrafjes geven is dweilen met de kraan open;
3. zorg ervoor dat vreemdelingen met een verblijfsvergunning na het plegen van een misdrijf meteen het land uit worden gezet en maak uitzetting ook mogelijk bij volhardende criminelen die in het bezit zijn van een dubbele nationaliteit, door dan het Nederlanderschap in te trekken.

Graag krijg ik een reactie op deze voorstellen.

Minister **Van der Laan**: Voorzitter, waar moet je beginnen? Dat is echt een intellectuele zorg van mij.

Ik begin bij de Marokkaanse burgemeester van Rotterdam. Hij is een van de eersten uit de Marokkaanse gemeenschap die naar voren is gestapt om dit type problemen in Nederland bespreekbaar te maken en daadwerkelijk heel hard te werken aan de oplossing daarvan. Als hij vraagt tenslotte bij een bepaalde onderzoeks- en tellingsmethodiek, is het volstrekt

Van der Laan

ongepast om hem in een hoek te zetten waar hij niet hoort.

Bij de begrotingsbehandeling heb ik al met de Kamer mogen discussiëren over de vergelijking die mevrouw Hamer schijnt te hebben gemaakt met Ciske de Rat. In dat verhaal zitten overeenkomsten maar er zijn ook verschillen, zo heb ik de Kamer gezegd. Ik zou dat beeld niet hebben gebruikt, maar ik ben er volledig van overtuigd dat mevrouw Hamer – zij liet dat ook blijken aan mij – op dezelfde lijn zit als ik, en ik op dezelfde lijn als zij.

Met “een paar duizend” komt de kritiek mijn kant op. In de debatten over de Marokkanen heb ik gezegd: er is een risicogroep van 25.000 tot 30.000 en het aantal Marokkanen dat wij in beeld hebben, is 5000 tot 7000. In het interview heb ik gezegd dat het verschrikkelijk is dat deze groep – die dus beperkt is ten opzichte van de 330.000 Marokkanen in Nederland – het zo bederft voor iedereen. Voor de oude mensen in de buurt die hun hond 's avonds niet meer durven uit te laten én voor de Marokkanen die erop worden aangekeken, ook als zij zelf waanzinnig hun best doen. En die Marokkanen zijn er, geachte heer Fritsma. Dat zou ik ook wel eens van u willen horen. Jonge meiden zitten voorop in de collegebanken, ze vinden wel een stageplaats na het mbo, ze maken uw en mijn bed in het ziekenhuis op als wij daar liggen en doen nog heel veel andere goede dingen.

Ik kom bij de drie voorstellen. Mijn reactie op de immigratiestop kan heel simpel zijn: nee. Dan de oproep om het tuig veel harder te straffen. Ik zal het lijstje noemen van wat het kabinet doet. Het zou fair zijn als de heer Fritsma zou erkennen: het is allemaal te laat en het is misschien te weinig, maar het gebeurt wel. Het lijstje is heel simpel:

- de veiligheidshuizen en de samenwerking tussen alle disciplines waarmee minister Hirsch Ballin bezig is;
- het supersnelrecht dat al is ingevoerd;
- binnenkort de wet voetbalvandalisme en ernstige overlast, van collega Ter Horst;
- het gebiedsverbod dat de burgemeester kan geven;
- de meldingsplicht die in het najaar van 2009 ingaat;
- de opvoedingsondersteuning waaraan collega Rouvoet werkt, die begin 2010 in werking treedt, met kinderschermingsmaatregelen waarvan wij vijf jaar geleden nog niet hadden gedroomd;
- de straatcoaches, zowel van 8.00 uur tot 20.00 uur als in het algemeen;
- de gezinsmanagers met hun doorzettingsmacht;
- de regiefunctie van de gemeenten en hun doorzettingsmacht treden in januari 2010 in werking;
- de 12-min-aanpak, waarbij kinderen onder de 12 's avonds van straat worden geplukt en naar huis worden gebracht;
- en het justitiële wijkverbod.

Ik ga u als lid van het kabinet – en ik hoop dat mijn collega's uit het kabinet dat net zo gaan doen – gewoon niet meer laten zeggen dat er niets gebeurt, want het is niet waar. Je kunt er absoluut over twisten of er genoeg gebeurt. Over het algemeen betreft het buurten die er helemaal niet slecht voorstaan, dankzij de aanpak van dit kabinet en van de kabinetten voor ons, altijd met steun van een meerderheid van de Kamer. Dat maakt het nu juist zo erg dat een kleine groep het toch kan bederven in die wijken.

Ten slotte nog de vraag over het uitzetten uit Nederland of het afpakken van het Nederlandschap. De heer Fritsma kent de genuanceerde maar ook doortastende antwoorden die mijn collega Albayrak heeft gegeven op vragen over het incident in Slotervaart. Er is een tariefstelsel. Afhankelijk van de zwaarte van het delict kan men zijn verblijfsvergunning verliezen. Dat is beleid dat strak wordt gehanteerd en waarvan zij ook heeft toegezegd – dit zeg ik uit mijn hoofd – dat nog wordt geëvalueerd of het beleid moet worden aangescherpt. Onparlementair gezegd: bijten, schoppen, krabben, slaan: het mag allemaal, maar wel op feiten.

De heer **Fritsma** (PVV): Voorzitter. Ik dank de minister voor de antwoorden, maar ik ben er niet tevreden mee.

Minister **Van der Laan**: Nee.

De heer **Fritsma** (PVV): Het is duidelijk dat onze steden en dorpen echt op grote schaal onveilig worden gemaakt door hele hordes Marokkaanse agressievelingen die burgers beledigen, bespugen en beroven. Nogmaals, in Rotterdam hebben wij het over meer dan de helft van de Marokkaanse jongens. Dat is godgeklaagd. Waar komt de minister mee? Met geld voor gezinsmanagers en straatcoaches. Daar komen wij er echt niet mee, minister. Daar komen wij er niet mee.

Het is tijd voor veel meer daadkracht. Over immigratie zegt de minister niets, behalve dat er geen immigratiestop komt. Zorg er dan in ieder geval wel voor dat het onmogelijk wordt dat Marokkanen tot zeven, acht, negen keer toe partners uit het land van herkomst halen. Zelfs dat zegt de minister niet toe. Over taakstraffen zegt hij ook niets. Vindt u het goed, minister, dat een straatrover, een overvaller met een taakstrafje ervan afkomt? Uw derde punt is het uitzetten, het intrekken van de verblijfsvergunning. U noemde zelf het voorbeeld van een Marokkaanse crimineel uit Slotervaart. Dat is een slecht voorbeeld, want nu blijkt dat die Marokkaanse crimineel uit Slotervaart helemaal niet kan worden uitgezet.

U faalt dus op alle fronten. U bakt er niets van. Het is tijd dat u echte daadkracht toont op precies die drie punten waarop u het nu laat afweten: immigratiestop, harder straffen, verblijfsvergunning en nationaliteit intrekken.

Minister **Van der Laan**: Voorzitter. Ik dank de heer Fritsma voor zijn kritische opmerkingen, als ik het zo mag zeggen. Er komt natuurlijk een moment dat ook de heer Fritsma – of mag ik zeggen: zelfs de heer Fritsma – niet meer kan zeggen: het is godgeklaagd, u doet helemaal niets. Er ligt immers een lijst van wetten die het kabinet gemaakt heeft. Dat moment komt er als die allemaal in werking zijn getreden en als zij allemaal goed worden uitgevoerd, want dat moet natuurlijk ook. Er komt wellicht een betere basis voor onze dialoog als ook de heer Fritsma erkent wat er, vanuit zijn perspectief gezien, goed gaat. Dan kan hij met nog meer gezag de vinger leggen op dingen die wij als kabinet nog niet goed doen of die wij te langzaam doen. Op dit moment vind ik het bijna karikaturaal dat hij hierop het stempel “helemaal niets” drukt. Ik noemde concreet de taakstraf. Ik verzuimde daarop in te gaan. Ik maak daar nog één opmerking over. Een taakstraf klinkt in het publieke discours als iets wat nog net niet lekker is, maar wat ver

Van der Laan

weg staat van een straf. Een van de intelligente dingen aan het persoonsgerichte straffen is nu juist – Kamerlid Spekman en anderen hebben daar ooit aan gerefereerd – dat de taakstraf wordt opgelegd aan jongens die in de straatcultuur terecht zijn gekomen en in een bizar, voor ons onbegrijpelijk mechanisme terechtkomen: hoe agressiever ze zijn en hoe meer straf ze oplopen, des te meer gezag verwerven zij op straat. Een van de kleine voordelen van de taakstraf – dat zou ook de heer Fritsma moeten zien – is dat je die jongens in hun buurt bijvoorbeeld voor een hele lange periode alle bushaltes kunt laten schoonmaken, als zij aan de buschauffeur hebben gezeten, wat natuurlijk volstrekt verwerpelijk is. Daardoor zakt hun status in de buurt. Dus gebruikt u het woord “taakstraf” alstublieft iets genuanceerder dan u pleegt te doen, mijnheer Fritsma.

De heer **Dijsselbloem** (PvdA): Voorzitter. Het heeft geen enkele zin om met steeds grotere woorden en steeds verder opgeblazen cijfers van de kant van de PVV-fractie dit debat te voeren. Er ligt een Marokkanenbeleidsbrief van het kabinet, met inderdaad een pakket aan maatregelen. Het grote ongeduld in de samenleving zit hem in het feit dat er nog geen resultaten zijn. Ik vraag de minister daarom – wij hebben daar eerder een motie over ingediend – om het kabinet zo snel mogelijk te verbinden aan resultaten. Welke verbeteringen op dit thema wilt u volgend jaar, het jaar erna en de jaren daarna zien? Leg dat voor aan de Kamer, committeer u daaraan. Dan weten de burgers ook waarop het kabinet kan worden aangesproken.

Minister **Van der Laan**: Voorzitter. De heer Dijsselbloem gebruikt het woord “ongeduld” terecht. Dat was ook eigenlijk een van de portees van het interview dat ik aan De Telegraaf heb gegeven. Ja, ik zeg dat toe, want het draait nu om de geloofwaardigheid van het kabinet, omdat veel van de maatregelen pas laat zichtbaar worden. Om de geloofwaardigheid terug te verdienen, kan het helpen als je dergelijke dingen strak in een schema naar aanleiding van monitoring van de resultaten zet. Ik zeg dat toe, bij wijze van spreken om het mezelf in het debat ook iets gemakkelijker te maken en om te onderstrepen dat ik de eerstverantwoordelijke voor het Marokkanenbeleid ben. Als wij geen vooruitgang boeken, ben ik daarop aan te spreken.

De heer **De Krom** (VVD): Voorzitter. Ik weet dat de minister net zoals ik aan een heleboel wijken, waarin van deze zogenaamde Marokkanenproblematiek sprake is, een bezoek heeft afgelegd. Wij hebben hier onlangs uitvoerig over overlegd. De minister weet hoe de VVD-fractie erover denkt. Zij maakt zich er ernstig zorgen om. Het kabinet moet snel ingrijpen.

Een van de dingen die je in dergelijke wijken continu hoort, is dat het gezag op straat ontbreekt. Dat hoor je overal terug. Mijn vraag aan de minister is tweeledig. Is hij het daarmee eens? Zo ja, hoe kan het dan dat het kabinet zo stevig op de politiesterkte wil bezuinigen?

Minister **Van der Laan**: Voorzitter. Ik herinner mij het algemeen overleg over de brief over de jongeren in kwestie goed. Ook herinner ik mij heel goed dat de inzet van de VVD-fractie heel strak, doch heel fair was. Ik neem ook deze vraag dus heel erg serieus. Ik geloof dat ik het voor een deel met u eens ben dat het aan gezag

op straat ontbreekt. Mij schiet nu bijvoorbeeld te binnen dat er ... Nee, deze zin moet ik anders beginnen. Het is vaak van het moment afhankelijk. In een buurt die er verder goed voor staat en waar de politie heel erg goed optreedt, kan ineens zo'n groep staan, precies op een moment dat er geen politie is. Dan lijkt het alsof het gezag of de macht bij die jongens berust in plaats van bij de overheid. Ik weet dat minister Ter Horst met 500 assistenten en 500 agenten van het kabinet de straat wat dat betreft en voor zover je van een gezagsvacuüm kunt spreken, heeft heroverd of bezig is die te heroveren en dat zij wel degelijk vooruitgang hebben geboekt. Ik kan niet zeggen dat ik het er helemaal mee eens ben.

U weet dat het aan de minister van Financiën is om namens het kabinet mededelingen over bezuinigingen te doen. Daar kan ik het dus niet over hebben. Misschien mag ik eindigen door tegen de heer De Krom te zeggen dat wij het eens zijn over de urgentie en de richting van de aanpak. Laten wij het op die manier samen afmaken. Ik moet mijn geloofwaardigheid bij u verdienen.

De heer **Çörüz** (CDA): Dit onderzoek wijst uit wat wij natuurlijk allemaal al wisten, namelijk dat een groep van met name Marokkaanse jongeren het voor de rest van onze samenleving en de andere Marokkanen bederft. De minister zegt terecht dat er de laatste maanden, zo niet jaren, een pallet aan maatregelen is genomen of aangekondigd. In de praktijk zie je alleen dat het wiel telkens opnieuw wordt uitgevonden. Gaan wij nu eens alleen de dingen toepassen die daadwerkelijk effectief zijn gebleken in plaats van elke keer in verschillende wijken of steden verschillende dingen uitvinden? Hoe gaat de minister monitoren? Waar kunnen wij de minister op afrekenen? Hoe kunnen wij dat doen? Het kabinet heeft gezegd dat de criminaliteit met 25% zou dalen. Welk percentage mag ik van de minister horen in verband met de aanpak van de problemen met Marokkaanse jongeren?

Minister **Van der Laan**: Voorzitter. Natuurlijk moeten wij het wiel niet opnieuw uitvinden, maar goed nagaan wat er al dan niet werkt. Mij lijkt dat het daar niet aan heeft ontbroken. Toen de keuzes gemaakt waren, was het alleen nog maar een kwestie van wetsvoorstellen indienen. Een deel daarvan is in werking getreden en een ander deel doet dat binnenkort. In de commissie, waar u niet in zit, heb ik het gehad over het moment waarop deze wetsvoorstellen resultaat zouden opleveren. Ik heb toen geprobeerd, een genuanceerd antwoord te geven. Ik zeg dat je eigenlijk een dag na inwerkingtreding van bijvoorbeeld de Wet voetbalvandalisme moet zien dat het straatverbod, wijkverbod of samenscholingsverbod gebruikt wordt als zich daarvoor geschikte situaties voordoen, zodat je kunt zien dat de wet werkt. Dat is een voorbeeld van outputmonitoring. Over de outcome heb ik gezegd, realist als ik toen na een paar maanden al was, dat in ieder geval na vier jaar – je praat hier over statistieken van schooluitval, werkloosheid en criminaliteit, dus de moeilijke dingen – iedereen zegt: we zijn er nog niet, maar wij hebben ze teruggedrongen. Ik heb net toegezegd aan de heer Dijsselbloem dat ik terugkom met het monitoringverhaal. Daarin zal ik ook ingaan op de vraag die u net stelde.

De heer **Van der Ham** (D66): Eerst een opmerking in de richting van de PVV, want als je de heer Bovenkerk

Van der Laan

citeert, moet je dat ook goed doen. De heer Bovenkerk heeft bijvoorbeeld gezegd: investeer ook in onderwijs en in werk, omdat juist sociaaleconomische achterstand een grote oorzaak van dit soort cijfers is. De PVV zei dat het allemaal komt door de islam, maar de heer Bovenkerk stelde ook dat Turkse jongeren de hoogste graad van organisatie hebben en juist heel laag scoren in misdaad-cijfers, dus het heeft helemaal niets met de islam te maken. Ik begrijp wel dat de PVV dat overal bij haalt, maar in dit geval slaat het helemaal nergens op.

Dan mijn vraag aan de minister over het punt van de heer De Krom. Ook D66 heeft de minister een paar weken geleden opgeroepen om als kabinet meer te investeren in politie-inzet door veel politie te zetten op die jongens – van welke afkomst zij ook zijn – en door ervoor te zorgen dat zij op tijd in de kraag worden gepakt. Wil de minister meenemen in de richting van de minister van Financiën dat het onbestaanbaar is dat op dat punt in de komende periode wordt bezuinigd?

Minister Van der Laan: Als de geachte heer Van der Ham bedoelt of ik wil doorgeven wat hij heeft gezegd, ben ik daartoe voor 100% bereid. Als de portee van zijn vraag of ik het ook zelf eerst onbestaanbaar wil gaan vinden en dat dan wil laten weten aan de geachte minister van Financiën, ligt het antwoord een slagje genuanceerder. Ik begeef mij niet op dit terrein. De heer Van der Ham – en anders ook zijn fractievoorzitter met hem – is echt mans genoeg om dat debat te zijner tijd met de minister van Financiën te voeren. Het vergt nu in dit verband echt veel te veel om daarover iets te zeggen. Mijn commitment hebben wij in de commissie besproken en wij zijn het volgens mij ook helemaal eens over de aanpak, dus ook over de rechtsstatelijke kanten daarvan. Ik zal laten zien dat het bittere ernst is. Mag ik het zo zeggen?

De heer Dibi (GroenLinks): De heer Bovenkerk, die hier met instemming wordt geciteerd, verzet zich enorm tegen het verculturaliseren en het vermarokkaniseren van de criminaliteit, zoals de PVV doet, en zoals helaas deels ook het kabinet doet met zijn Marokkanenbrief. Hij stelt terecht dat de beste voorspellende waarde van criminaliteit de sociaaleconomische factor is. Dat is de X-factor. Dat neemt niet weg dat ik vind dat de minister hier een heel overtuigend verhaal houdt. Ik vraag hem om iets toe te voegen aan zijn beleid. Het valt mij op dat hij in zijn aanpak van de Vogelaarwijken werk niet echt meeneemt. De beste preventieve maatregel tegen criminaliteit is werk, werk, werk. Het past een sociaaldemocraat als de minister ook om daarvan een speerpunt te maken in zijn beleid. Ik krijg dus graag de toezegging dat hij in de Vogelaarwijken meer gaat doen aan de arbeidsparticipatie van dit soort jongeren.

Minister Van der Laan: Ik merk dat de heer Dibi en het kabinet het toch voor het overgrote deel met elkaar eens zijn. Daar ben ik overigens ook blij om. Ik heb de nota van GroenLinks gelezen, waarin niet alleen wordt gesproken van werk, werk, werk, maar van werk onderwijs, werk onderwijs, werk onderwijs. Dat vind ik al een betere benadering, die ik graag kies. Ik zeg het anders. Ik heb nu 20 wijken mogen bezoeken. Ik vind het werkdeel niet het sterkst ontwikkelde deel van de overigens door mij geprezen wijkenaanpak, geprezen omdat die aanpak door mijn voorganger op de rails is

gezet en niet door mij. Ik heb al verscheidene keren in de commissie gezegd – als de heer Dibi er niet bij was, heeft mevrouw Van Gent het gehoord – dat ik vind dat wij dit extra aandacht moeten geven. Staatssecretaris van Economische Zaken Heemskerk heeft ook gezegd dat hij heel graag met mij mee wil. Er zijn vijf concrete afspraken gemaakt om dit jaar nog mee te gaan. Staatssecretaris Klijnsma is ook bereid om mee te gaan, dus eigenlijk kan het antwoord zijn – als ik voorzichtigheidshalve nu even alles betwist wat de heer Dibi als motief gaf – op wat hij vraagt: ja, meer aandacht aan de werkkant – en daaronder ook de wijkeconomie – van de wijkenaanpak.

De heer Roemer (SP): Het is natuurlijk terecht dat er voor de langere termijn maatregelen worden genomen voor onderwijs, schooluitval en arbeidsparticipatie. Voor de langere termijn is dat hard nodig en moeten wij dat ook echt doen. De SP heeft al jarenlang dat soort voorstellen gedaan en zal de minister daarin – als hij tenminste goed zijn best doet – blijven steunen. Maar wat mensen natuurlijk ook willen, is dat zij vandaag, vanavond, morgen ook iets zien van die aanpak. Dat is wat je op de hoek van de straat ziet: dat als je met je fiets over straat gaat, je tas niet uit je mandje wordt gejat. Of, laat ik een concreet voorbeeld noemen, die ondernemer van de C1000 in Gouda, die een overval meldt, waarna het twee uur duurt voordat er politie komt. Mijn fractie is regelmatig in Gouda geweest, tot op de dag van vandaag. Tot mijn grote spijt moet ik horen dat daar tot op de dag van vandaag niets is veranderd. Die man doet geen aangifte meer, omdat dit volgens hem toch geen zin heeft. Als dat vandaag de dag mogelijk is, dan kunnen wij heel mooie praatjes houden voor de langere termijn, dan kunnen wij heel leuke dingen afspreken op papier en op de tekentafel, maar dan zeggen de mensen op straat: dat haalt niets uit. Wanneer wordt de minister concreet? Wanneer komt hij met doelen waaraan wij kunnen zien dat er echt iets gebeurt en waardoor de mensen op straat merken dat de minister er zit?

Minister Van der Laan: Ik begrijp heel goed wat de heer Roemer zegt. Eigenlijk is het een soort kritiek waar je het enerzijds mee eens bent, maar waar je anderzijds altijd een beetje machteloos tegenover staat, want je kunt niet zeggen: vanavond dit en morgen dat. Ik begrijp wel heel goed wat de heer Roemer bedoelt. Ik heb nu bestuurlijk overleg met de gemeenten die te maken hebben met de Marokkanenproblematiek. Dat is de preventief-bestuurlijke kant ervan. Om te laten zien dat ik de heer Roemer en anderen die hetzelfde zeggen ernstig neem, heb ik mijn ambtenaren laten weten dat ik iedere keer als er iets gebeurt bij wijze van spreken wil uitrukken. Ik heb het een beetje ordinair gezegd. Ik heb gezegd: hijs me dan direct in de auto; dan gaan wij in Gouda of waar zich iets voordoet kijken en praten met de slachtoffers, ook om onze solidariteit te betonen. En wij gaan dan praten met de burgemeester over hoe het zat met de formatie van de politie op dat moment, enz. Ik hoop dat de heer Roemer daar voor dit moment genoeg mee neemt, maar ik zal het waarmaken.

De voorzitter: Ik dank de minister voor zijn antwoorden.